

Կ. Պօլսոյ համար Տարեկան հաւ-	
դերն Օրաբերքով	180 ղ.
Վեցամսեայ „ „	100 „
Գաւառաց համար Տարեկան հաւ-	
դերն Օրաբերքով	200 „
Վեցամսեայ „ „	100 „
Մեծ քիւղ՝	2 ղ.
Օրաբերք	20 փր.

Մտնումսանց տալը մեկ անգամի նամար
3 ղլ. երկու անգամի համար 2 ղլ.
Դուրս գալիս լրագրաց նամբու ծախ-
քը խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ
և՛ իցէ գրութեալ խմբագիրը-ՏՅՅՅՅՅ-
նին պիտի ուղղուի . եւ ճանաչու ծախ-
քն ալ դրկադին վրայ է:

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Անբ օրերը մարդկային գործոյ
անիւն այնչափ արագ կը հոյովի, և մա-
մուռն ու եղբորդականութիւնն աշխար-
հի մէջ ծայրէն մինն այնչափ արագու-
թեամբ լուրերը կը հասցընեն, որ ժամա-
նակագիրը շատ անգամ ո՛ր կողմէն սկսե-
լէք չգիտնալով կը վարանի : Օրագիրը
ժամանակակից անցիկ և իրողութեանց
տիեզերական պատմութիւնն է, և լը-
րագրութիւնը՝ թէ է գայն խղճի մոռը
չկատարողներու կամ հեռուէն անոր
դժուարութիւնը չգիտցողներու հա-
մար թէթեւ և զիւրին գործ միեւրեւի,
իրօր ծանր պարտականութիւններ ունի
Պէտք բերը պարզապէս արձանագրելով
անցիկը բաւական չէ, այլ պէտք է նաեւ
զանոնք բացատրել, մեկնել, քննադա-
տել, իրաւը սուտէն, իրականը հա-
ւանախաբէն, իրաւացին անիրաւէն ան-
ջատել, և ընթերցողին ներկայացնել՝
հնար եղածին չափ ողջամիտ և արդա-
լակցիւրով դատողութեամբ :

Հայերկայ տարլին ոմանոց համար ար-
դէն լրացաւ, մեզն համար ալ բանի
մ'օրէն կը լրանայ : Դ'նչ գէպքեր ե-
կան անցան վերջին տասներկու ամիս-
ներուն մէջ, անոց տեսութիւնը յետա-
գայ յօւնածին մը կը ձգէր, բայց այժ-
մէն կրսնը որ ամէն տեղ ընդհանուր
անհամագտութիւն մը կ'զգացուի, հա-
սարակաց կարծիքը կը հօգէ՞ն որ և իյէ
կողմէ եկած ամենամիտքը շունչ մը
բաւական է անոր անդրորրութիւնն աւ-
րելու : Պատերազմն ու խաղաղութիւ-
նըն անտարբէ : Եւրոպայ հրաբուրբը
ինչոյնիստուու ազդեցութեամբ յուշ-
ւած՝ լոսից գգուլ կը դնին : Ի'նչ պիտի

ըլլայ վաղը, մարդ չգիտեր, և այս ա-
նրատուգուլթիւնը կարծիքներն առա-
ւել ևս շփոթելով կառկածանայ և եր-
կիւղի մէջ կ'ընկերէ:

Եւ յայնիս վարանմանց ժամանակ քաղաքականութեան թելերը ձեռքերէնին ունեցող մարդոց խօսքերն երբեմն ալօտ նշոյլ մը կարձակէն մթին խնդիր ներսու վրայ, նշոյլ մը՝ որ թէ եւ երբեմն իր նպատակէն կը վրիպի եւ արդիւնք մը չունենթեր, րայց շատ անգործ կարելի կըրտութեանց խաղաշաւին իր նշաւը ըլլաւ ։
 «Դոր տարւոյ շնորհաւորութեան առ թիւ» արօշէն կայսրը՝ եւրոպական աշխարհեանց դեսպաններն ընդունած աւանդ ըստ սովորութեան քանի մ'աղէկ մտածուած խօսքեր կընէ, որոց ճանրուն կ'սպասեն ան Համբերութեամբ քաղաքական հետադիքներնը ։ Վայսրն այս տարի ալ իր նոր տարւոյ ճառք խօսեցաւ եւ հեռադիւրն արդէն ամոր ի մասոր համառօտիւ կը ծանուցանէ ։

Նաբոլեոն Գ. իղձեր կը յայտնէ
«արքունական դահերու առականու-
թեան և ժողովոցոց զարգացման» հա-
մար. կը յուսայ թէ «հաշտութեան
և խաղաղութեան նոր դարապոլսի մը
մէջ կը մտնենք» և կը ծանուցանէ թէ
«Փարիզի տրեխերական արուեստահան-
դէսը իկրթեան հանգարտեցընելու և տե-
րութեանց տարբեր աարքեր շահերն ի-
րարու մօտեցընելու պիտի նպաստէ»։
Չնիք զիտեր տակաւնն թէ եւրոպա-
կան լրագիրներն ի՛նչ կերպով պիտի
մեկնեն ու քննադատեն այս խօսքերն
ու յոյսերն. բայց եթէ չենք սխալիք,
անոնց մէջ դանուա՜հ հակասութիւնն
ու անողորմ թիւնն աչքի կը զարնեն։

Երկու հինցած իրաւունք կանգորո
այսօրուան քաղաքական փիլիսոփայու
թիւնը մերժած ու դատապարտած է :

Մտնող մէջին է աստուածային իրականացող սկզբունքը, որով վեհապետներն իրենց իշխանութեան ներքեւ գտնուած ժողովուրդներն Մատուծէն իրենց յոնձնը բաժնի համարելով, գտնո՞ղ իրենց ստացւածներուն պէս կը բորժածեն, ինչպէս որ՝ օրինակ համար՝ հովիւն իր ոչ-խարները կը իժժէ, կը խռզէ, և ուշուցէ ասան կը մտնի։ Միւսն է ասիւսը՝ հակադրութեան իրականը՝ որով աւմէն վեհապետ իր սրով նստածա՞ծ ժողովուրդներն ուղածին պէս կը կառավարէ։ Մարդ՝ որքինակ տակ հարկ չենէ հաւարի։

Բապարքակրթութիւնն այս երկու իրաւանց ալ իր գաւառինիւրը առւաւ, և անոնց դէմ իբրեւ պոտուտար մը կանգնեց « Ժողովարդոց իրաւունքը » : Ըստիկա թէ և դեռ կատարելապէս ճանչւած չէ, բայց սկսած է դորձադրուել : քանզի այս վայրկեանիս բազմաթիւ վեհապետներն իր գանութին, որք « առաւաճապն ու կամ առաջխարհակրթութեան » իրաւամբ վայրեւծ թագերնին կորուսանելով, վտարանդի կը շրջին : Ընթերթը Կարողէն Պ. « արքունական գահէջուռ տնտիւնութեան և Ժողովարդոց պարագայնն » համար իղձեր կը յայտնէ, ըսել է որ անոնց համար վառնդներ կան, վառնդները որոց առաջին տունեւրուն և Ժողովարդոց ու վեհապետացնեկարաշնակ համաձայնութեամբ ապրելուն կը փափաքի :

Բայց եթէ այս ներդաշնակութիւնը չխառարկի, կարելի՞ է յուսալ թէ «կազաղութեան և հայաւութեան դաւադիրը մը մէջ կը մանկեր»։ Եւ ի՞նչ կը նշանակեն այս ամեն կողմէն լուսած զինուոր շինիլը և տէրութիւնացի վառասնէ կրքերն ու արդարեաւական շահերը, գործ Փարիզն մէջ բացուելը

տիեզերական Արուեստահանդէսը պիտի
մեղմոյրնէ եղիւ : Հաւատալի բա՞ն է
այս : Արուեստահանդէսը կրնայ այն
պիտի դիւթահան աղի եղուծիւն մ'ու
նենալ , մինչդեռ հազաւահամարա կրից
վոթորկիւ հեռուէն կը մենչէ :

ԼՂԵՐԱԳՐԵՅԻ ՏՐԻՆ ՀԱՆԱՄԱՐԱՆԿԶՈՒ-
 ԹԻԼԻՆԸ ԵՆՈՐԸ ԴՆԵՐԱԾ Է ԴԱՐԱՆՈՐ ԳԱ-
 ՀԵՐԸ ԸՐ ԱՍՏԱՆԻՆ. Ե՛ աղգեւրն ու ժողը-
 վաւրքեւրն անմանանիլն զօրութ ինէ մը
 մուռեղով դարմանալի պօռութ թեանս
 իտալից կերթ ան—վայ ետ մնացողին—
 ինչպէս նախնի թաց յօգուածի մը մէջ
 ալ ըսած ենք, մինչև որ իրաւանց նը-
 ժարք չհաւանարաւիւն, այս կամ՝ այն
 կողմերը դիպուած չափազանց զօրու-
 թիւններէ չպարպուին, տեւական խա-
 զադութ իւնն անհնար կերեւի.:

Սյուրիոյ մէջ տիրած բռնաւորութեան վիճակին վրայ քանիցս անգամ խօսած ենք • կըսուէր թէ սպանիացիք իրերականն միռութիւն մը հաստատելու միտք ունէին Ռուսթումեան թագաւորական տան ներքեւ • Իզգայելու թաւգոհնին թերեւս այս զոյգիները յրեւոյն Ռուսթումեան թագաւորին հետ իր ունեցած բարեկամութիւնը յոյժ տալու համար • Ինքզնու ռուսթումեան մը լաւ • բայց Սասնի վերաբառնալէն ետեւ ժողովրդեան դժգոհութիւնը մեզ մայեղաւ չտեսաւ • Երբիկէք մարտը ծախարի կառավարութիւնն արդէն մտնուել լուեցուցած էր • սակայն ազգային երեսփոխանութիւնը կը կենար տակաւին • իրրեւ ժողովրդական դժգոհութեան կենդանի թարգմանն է կառավարութեան կամահաճ ընթացից քննադատիւ • Հեռագիրը որ ծանուցանէ ինչ կառավարութիւնն ոչ միայն այս ժողովն ալ լուծուի է • այլ և անդամոց մէկ քանիին հետ նախագահն ալ քան

որախօսութիւններն իրարու հետ շը փութած են, առանց ստորագրութեանց ստորբերութեան ուշ գնելու: Թերեւս երկու գրուածոց մէջ տարբերութիւն ընել չգիտողները ստույգութիւններն ալ շինճած համարելով, իմ և ձեր որամախօսութիւնները մի և նոյն գրչէ երաժ համարին: Այնպիսիները չեն մեղադուրիս Բայց զարմանալի չէ՞ որ այն կարածութեան նախկին դասառու մը, երկուքիս գրուածքն իրարու հետ շփոթելով սխալ դատարարութիւն ընէ, և երկու որամախօսութիւններն ալ մի և նոյն երանախին ընծայելով, անոր դէմ լայլ լոյթ յայտնէ: Ասկէ աւելի գաղմախի չէ՞՞ Օրիածանին ստորոտն երկու շարժառաջ երեցած որամախօսութիւնն ալ, յորմէ ստույգը զըռցելով, եւ չկրիչ բան մը հասկնալ, ե՞տէ դուք կրնաք այն առեղծաւանդները գուշակել, կարուչմալ իմ ալ հետաքրքրութիւնս դո՛ւ ընելու հորէ բրբէ ձեր պատասխանին մէջ

Աղառութիւնը կը սիրեմ, և բա-
յառիկ կ'ըրբերը կատեմ: Ի՞նչ կը հաս-
կընաս) ըսէ, բացառիկ կ'ըրբ ըսելով,
Բացառիկ կ'ըրբ ըսելով կը հասկնամ
այն կ'ըրբը, որով մարդ մը՝ իրմէ գտա-

որովհէ՛կ վրայ գովելէ յատկութիւն տեսնել չուզեր . աղքատսիրութիւն ըսես , իրեն քով . ճշմարտասիրութիւն ըսես , իրեն քով . ուսմանը՝ գիտութիւն ըսես , իրեն քով . վերջապէս չկայ աշխարհի մէջ գովելի բան մ'որ իրեն քով չդրուի : Այս կիրքն , բառ այլ և այլ հասնում , երբեմն նախանձ , երբեմն հօգաւտութիւն , երբեմն փբացումն և այլն . բայց ամեն ձևերն ալ ատենի են ինձ և տարակոյտ չուշիմ որ ձեզ ալ . Ուստի կը հաւատամ թէ դուք ևս ինծի պես կը փախաբիք որ ազգին մէջ ընտիր զբըւածանները , թէ՛ պարբերական երկրիւրու քիմիայաւ և թէ՛ մասնագիտութեամբ , որ միջոց տալէ մեծ են յոյկոյ հրաւորակութիւնները դերագանցին : Աստիտ յառաջդիմութիւն կըսուի , որոյ գէմն նախանձիլ , և զայն վար գարները փորձողի սիրտերու գործէ : Քանի մը մը հին գրիչներ նորերուն դէմ իրենց դառնութիւնը թափեցին , ի՞նչ եղան իրենց ևս եւրկ առաջ գտնի՞ն , ոչ , այլ աւելի եւս մնացին և գեղ քանի մը տուր իր առաջ երևելի կարծեաւ ձեղնակներն այսօր ձեգնութեամբ կը կարգադ.

Լին • Խնչ են տակաւին մեր տեսած
Հայերէն գրութիւնները, եթէ ոչ աւար-
եայ ծրագիրներ, որք այսօր կան վաղը
չկան, և որոյցէ յառաջիկուն թիւնն
աւելի տեւական գործեր պիտի հանէ •

Երբ նկատումսն, եթէ խաբ գրիչներն ալ կան, զանոնք քննադատութեան ենթարկելէ առաջ մեծապէս կ'ըլլձամ որ հասուննան։ Բայց Բիւշով առաջ կուգայ հասունութիւնը, ուսումնեցով և դարձեալ ուսմունքով։ Առաջ մեր մէջ սովորութիւն երաժ էր, ընդհանուր սովորութիւն մը, որ կարող էրէլ դիտցողը մատով ցոյց կուտային, յետոյ և ուղղական և, սեռական և դիտցող մատով ցոյց տալ սկըսան, յետոյ ալ օտար լեզուէ քանի մը բառ թօթովօրը։ Եթէ չիմ սխալէր, հոս հասած ենք հիմա։ Մեր երիտասարդները քիչ մը դադրիւրէն սովրածնուն պէս, ուսմանց ծայրը հասած կը կարծեն և մեծ մեծ բաղդեր կերպակն։ Խաբատիկ երաղ, որ ստէպ կը ցնդի և անհետ կըլլայ, և շատ անգամ եւ խաբողին ալ յուսահատութեան մէջ կընկնի։

Քա՛ն լիցի օր երբէք միտքէս անդ .

PLEASANTLY

ՏՐԱՄԱՆՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ազնի՛ւ բարեկամ.

Զեր համակիկն պատասխանը քիչ մ'ուշադրենելուս համար ներողութիւն կը հայցեմ, Խ'նչ ընեմ, ամեն օր զԷւարձալի դէպքերէ շէն պատահիր, որ պէս զի մեք ալ անօնցով մեր պրօսամախօսութիւնները համեմեմք։ Ուր էր թէ կառ տառնան նորէն հիւսն օգնուութիւն հասներ, բայց այն թշուառական ալ նոր կատարելագոթիւն մը ծանուցանելէ կը խորշէ։ Վարժարանի համբախները բան մը զբաժատենինն այն չափՍուտայնէն օգնութեան կը կոչեն, որ վարմանալէ չէր ըլլար եթէ քրամախօսք ալ կաղ սատանան օգնութեան կուշէին, սակայն համբախներու օրինակին չհետեւելու և ընթերցողները չտալող կաղընելու համար, ե'ս բաց կը թողում կաղ ստուան, և այս անգամ առանց անոր դիմելու կը դրեմ։

Գիտէ՞ք որ Հասանը մեր վերջին

տարիներ է, որը կըսուի թէ Քանաւեան կողմէնը պիտի սքանչուի. Այս տեսակի պետական հարուածները շատ անգամ արքունի գահերու կործանման առաջնորդներ են. նայինք այս ալ ի՞նչ արդիւնք պիտի ունենայ:

Եւստորից պարտաւարձ և արաբները ազգերը կերելի որ սէրբարու հետ պիտի կարենան համաձայնիլ ոչ կառավարութեան. Եյս զանազան պարունել կազմուած տէրութիւնը իր ընդդիմադրութեամբը կապող արուեստական կապը այն է բռնաւարական ոյժը կուրուածին պէս՝ սխաւ տկարանալ ու քայքայման նշաններ տալ: Եւստորից մէջ մինչև հիմա տիրող ազգը գերմանացիներն են. բայց այս տէրութիւնը Պերմանիայէն բաժնուելէ ետեւ միւս ազգաց օրինաւոր բողոքներն ալ ընդունելու հարկաւորեցաւ, որուն կատարման արդէն ձեռք դարկած էր: Պատեւազմէն ետեւ գաւառական աւազածոյնքները գումարեցան, բայց անոնց կողմէն կայսեր ուղղութեամբ ուղեւորները վերանորոգութեան գործը գրեթէ անհրաժեշտ կընեն: Պերմանիայիներն ուրիշ քան իմ ազգաց հետ՝ անցեալ տարի դադարեալ սահմանադրութեան վերահաստատութիւնը կը պահանջեն. չունի զարգացիները որ և է սահմանադրութիւն կը մերժեն մինչև որ հին իրաւանոց համեմատ իրենց համար առանձին կառավարութիւն և երեսփոխանութիւն չենորհուր: Պահանջներն ուրիշ բաղձանք կը յայտնեն, ի՞նչ են ուրիշ, ի՞նչ են ուրիշ, և այլն և այլն: Բայց որովհետեւ առանց տէրութիւնը բազմութիւ մասանց բաժնելու՝ այս տեսակ բողոքներն ամենն ալ գոհ ընել անհրաժեշտ է, կըսուի թէ կառավարութիւնը որոշեց է կայսրութեան ամեն գաւառներէն ընտրուած երեսփոխանական սահմանադիր ժողով մը գումարել, որ ընդհանուր սահմանադրութիւն մը հաստատէ: Հպատակ ազգերէ ոմանք, մասնաւոր հունգարացիք այս առաջարկութիւնն իրենց ինքնօրինութեան իրաւանց դէմ համարելով՝ ըստ ամենայն հաւանականութեան պիտի մերժեն, ուստի տարակոյս չմնար որ Եւստորիա այս ներքին տաքնապնդներէն չպիտի կրնայ ազատիլ ժամանակ մը:

Այլ ի՞նչ որ իշխանութիւնը թագաւորը դեկտ. 15ին խաղաղական խորհրդարանը բացաւ Պիորէնիայի մէջ, և այս առթիւ աստիճանաբարութիւն մը՝ որոշուած ուսանողներէն կարեւոր կէտը հռոմայ խնդրոյն վերաբերեալ մասն է, ուր խիստ

հաշտարար արամադրութիւն յայտնայ՝ Ս. Պապին և Խաղաղ մէջ տեղը գտնուած դժուարութիւնները վերջը ներու համար, և կը յուսայ թէ կաթոլիկ խղճերը պիտի ապահովեն որ Պապն առանց հռոմէն երկրու իւր կատարեալ անկախութիւնը պիտի վաշտէ:

Դեկտ. 7ին Պաղղա և Խաղաղ գաղաղութիւն մը կընկային, որով Խաղաղ հետ միացած նախկին պապական գաւառներուն բաժնին ինկած պարտուց խնդիրը կարգի կը դնեն: Խաղաղ այս պարտքն և անոր ետ մնացած վճարութիւնը իր վրայ կառնու և պապական գանձը՝ ծանր բեռն մը կազմուէ: Եյս գաղաղութեան մէջ՝ որ ուղղակի իւր շահերուն կը վերաբերի, հռոմայ կառավարութիւնը ըսաւ չէ մասնակցած. ուստի «չկրնար ըսուիլ», կը հարցնեն Տէպա լրագրողը, թէ ասիկա վերացականութեան և երազի մէջ ապրիլ է ք:

Եւստորիայի լրագրողն ալ կարեւորութիւն գտնիլ չեն: Նոյնքն նախագահին կողմէն ազգային ժողովներուն զբոս կուտ գաւառականութիւնը իւր հաւանականութեան հետ միասին կառավարեաց ինքնամարտ հաշտարար զգացմանը կը յայտնէ, և առանց ներքին խնդրոց մէջ իր հին քաղաքականութենէն շեղուել՝ արտաքին խնդիրները կը յուզէ: Կը յուսի որ Եւստորիա հարաւայնոց ծովապատակ նաւերուն վնասը չհատուց, միասնաբար Քանաւեանը կը պաշտպանէ: Եւ Սէքսիայէն գաղղական զօրաց երկրը կը պահանջէ: Բայց իր ներքին քաղաքականութիւնը իրար հիւսիսայնոց կողմէն կը դատաւարաւորի, և ազգային ժողովին մէջ իր հաւանականութիւնը առաջարկութիւն մը ներկայացուցած են, որպէս զի պաշտօնաւորներ անուանելու իշխանութիւնը նախագահին ձեռքէն անուանելով ծերակուսին տրուի:

Սէքսիայի գործերուն վերջնական վիճակն անտուգութեան մէջ ծածկուած է տակաւին: Եւստորիա Սէքսիայի կայսրը ոչ միայն Սէքսիայ կը կենայ, այլ և անակնկալ օգնութիւն մ'ալ կը դնէ: Բորթիլիո Տիւաղ, որ հասարակապետական զուլաններէն և ժողովրդի նախնաձորներէն մէկն էր, Սէքսիայի խաղաղ կողմնակցութեամբ 8000 զօրք, և կայսերական ժողովին վրէժը գլխաւոր զօրապետներէն մէկը՝ Լաքոպէտո՝ ձեռք անցնելով հրացանի բռներ են:

Թիւնները քննադատողները կրնան այս ալ քննադատել. և այն ատեն բարոյականութեան դէմ դրած ըլլալու յոսի գլխաւորութիւնն տուողները, Թիւնն այս անգամ ալ ըսեն թէ մեր արամադրութեան լրագրական վարդապետներու երկր է ք: Արդարեալ, որպէս հեռի է մեր միտքէն և նպատակէն, թողունք որ վարդապետները վարդապետեն, իսկ մեր բաւական է որ ժամանակիս գրական և օգտակարային (իւթ իւթ) փոխադրութեան հետեւելով գործնականագէտ յառաջ երթալը ճանաչենք մտածելը:

Եւստորիա կը հարցնենք, յառաջ երթալ կարելի է առանց ուսումնասիրելու, զգոն, հայրենասէր և զերբան գաղաղակցի աղաւթաւոր երկրասարդութեան մը: Մեր միակ խնդիրը ճանաչելու աշխատութիւնն ազգիս մէջ այսպիսի երկրասարդութիւն մը կապուելուն վրայ կայանալու են: Պարտադրաբար վարժարանները տակաւին այս փափաքը քանց չեն պատասխանել իրենց, ուստի ասիկա ձեռքէ փախչողն է չէ այս խնդրոյն վրայ միշտ ուշադրութիւն հարուիրելու:

Հայ վարժարանաց մէջ քանի մը տեսակ ուսմանը կը տրուին, բայց ա-

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եյս շարժու Սիրիական առնուած լուրերը դարձեալ հակասական են. պաշտօնական տեղեկագրերու նայելով բոլոր կողմն խաղաղածի պէս է, ապրտամբաց վերջին կայաններն առնուած են, և դուրսէն անոնց օգնութեան և կած օտարազգի կամաւորներն ալ փախչելու միջոց կը փնտռեն: Իսկ հելլենական աղբիւրներէ երած լուրերն ալ մեծ մեծ յաղթութիւններ կը ծանուցանեն որք անհաւատալի կը թուին: Եւստորիա կըսեն թէ կայսերական զօրքերը Լաքոսի մէջ դարձեալ զարկեր, և զրուեր են ապստամբները, որոցմէ 100 հոգի մեռեալ ինկեր են: Իսկ Էվլիթ հերթի թիւղակիցն այսպէս կը գրէ Եթէքէն:

«Դեկտ. 17 և 19 թուով Քանաւեան առնուած նամակները կը ծանուցանեն թէ դեկտ. 19 ին Լաքոսի նահանգին մէջ Քարէս գիւղին մօտ ստաթիկ կախ մ'եղեր է՝ մեկ կողմէն օսմանեան և եղիպտական զօրաց և միւս կողմէն Օլիպարաքիի հրամանատարութեան ներքեւ գտնուած ապստամբաց մէջ: Եյս կուրին մէջ ապստամբութեան լուրն ստաթիկ հարուածներ տրուելու են: Սֆաքիայի Եթթորո նայի և Սէլիոյի մէջ գտնուած հելլենական բանակները գացեր են: Բոլոր Սէլիոյի նահանգն ապստամբաց ձեռքէն է: Արաւի թէ ուստական Արանա Եւստորիա շոգենալը Սաւայի նաւահանգիսը գացեր է՝ Սիրիայի խնդրէն ընտանիքներ փոխադրելու համար:»

Բրիտիքէ Թափագ շոգենալին պատճառաւ խաղաղական կառավարութեան և Քանաւեան մէջ ծագած վեճը երկու կողման համաութեամբ մայրաքաղաքի անդիական դեսպան Լորտ Լայնի իրաւարարութեանը յանձնըւած ըլլալով, յիշեալ վեճին խաղաղութեամբ կարգադրուելուն վրայ կասկած չմնար:

Արաւի կառավարչին և Եւստորիայի հիւպատոսին մէջ ծագած դժուարութիւնը ալ երկու կողմանէն գոհացուցիչ կերպով կարգի դրուել է: Բարձր Եւստորիական կայսերական կառավարութեան պատուոյն համաձայն հատուցումը կը Եւստորիայի դեսպանին:

Հինգշաբթի օրը տէրութեան բոլոր նախարարները համագգեստ հագած՝

Պաղղիոյ դեսպանատունը գացին նոր ընտիր դեսպանին գալուստը շնորհաւորելու:

Եյս արարողութիւնն այսուհետեւ ուրիշ բոլոր մեծ դեսպանաց գալուստն առթիւ ի գործ պիտի դրուի:

Ար կարծենք որ զանազան ազգաց Պատրիարքներն ալ այցելութեան պիտի երթան յիշեալ դեսպանին:

Էվլիթ հերթի թիւղակիցը Պարիզէն դեկտ. 21 թուով դրուած մասնաւոր նամակէ մը հատուած մը յառաջ կը ըսէ, որուն մէջ հետեւեալ կերպով կը խօսուի մայրաքաղաքի գաղղական նորոգող դեսպան Պ. Պուրէի վրայ: «Պ. Պուրէ երկար ժամանակ դեսպանատնութիւն մը և կրնամ ըսել ատելութիւն ծծած է յունաց դէմ, որ Պ. Տը Մութիէի աչքին առջև մեծ յատուութիւն մ'է անոր նոր պաշտօնին համար: Պ. Պուրէ խիստ չքամ'նաւ մոլեռանդ կաթոլիկ մ'է, և ուղղափառութեան ներկայումս այնչափ քիչ համակրութիւն ունի իր իրողոցն և անոնց կրօնակիցներուն վրայ, որպէս նոյն իսկ Եւստորիա լամբ: Հոս կը խօսուի թէ խիստ բարեկամական հրահանգներ առած է Քանաւեան նախամարմին և աղբու յորդորներ պիտի տայ անոր որ Սիրիայի ապրտամբութիւնը ընկճելու համար ամեն միջոց ի գործ դնէ, որպէս զեարուեստահանգէսը դոցուելէ առաջ Վարսէլէն կայսրը հարկադրի ուշադրութիւն ընել այնպիսի խնդրոյ մը, որուն թէ՛ Քանաւեան և թէ՛ Ուստիա՝ Ք. Դըլան շահերուն անուստա կերպով լուծուած մը տալու արամադրութիւն կը յայտնեն:»

Հայանի կը տեսնուի որ այս խօսքերը գրողը խիստ ջերմեանդ հելլենասէր մ'ըլլալու է:

Պաղղիական Օրինիօն՝ Կոստինուլ լրագրին ալ լուր կուտայ թէ Պաղղիոյ կառավարութեան պաշտօնէն ժողովին մէջ առաջարկութիւն եղեր է որ Քանաւեան կառավարութիւնը Յունաստանի նկատմամբ առաւել համակրական դիմել մը բռնէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եւստորիկ մայրաքաղաքիս հայ լեզուաբանաց անցեալ երկու շաբթի օրը Ս. Պատրիարք հարմարեցած խնդրաս գրքին պատճէր:

Ամենապատու Ս. Պատրիարք Հայր. Օսմանեան բարեխնամ կառավարու-

նի երկրասարդութիւնը բամբասել, որոյ մասն ենք նաեւ եւ դու: Իսկ անոր խրատ տալու երեւել, մեր կարողութեանն ու տարիքէն շատ վեր կը համարիմ: Ուստի ամենուս համար կըսեմ, ուսմանը, քանից ուսմանը ենք հեշտութիւն մը չկայ, բայց ուսմանը օգնութիւն, հարեանցի և անհոգ կերպով, այլ ուշե ուշով և անուշ աշխատութեամբ, քանից առանց աշխատելու անհոգ է որ երբեք մեր փառքները լըուին:

Ի՞նչ կընեն մեր երկրասարդաց շատերը, մինչև զիջելուան ժամը 8 կամ 9 լուսիկ սեղանին բոլորակը շարժապատուած, անգին ժամանակը անտի զբաղմամբ կը փտեն, ուր անարգ արծաթաւորութեան կիրքն իրենց սրտին մէջ սողալիլով կը մանէ, փառս զի թէ շահին և եթէ կորուստն են անհրաժեշտ որ այս կիրքն իրենց վրայ աղբեցուցիւն չունենայ: Գիտեմ որ շատերու անձնասիրութիւնը պիտի վերաւորի, բայց համարձակ կրնամ ըսել որ ուսումնասիրող, խաղամոլ, անփոյթ, շաւլ, մէկ խօսքով թէթեւօղիկ երկրասարդ մը մեծ արժէք չկրնար ունենալ:

Մեր նախնիքաց արամադրութեան

շակերտը վարժարանէն երեւել ետեւ, երբ իրենց առած ուսմանը գործնական օգուտ քաղելու կարող լուրաց, շատ անգամ տակաւնութիւններն ի գերել կընեն: Ի՞նչ է ասոր պատճառը, կը հարցնեն ազգին բարիքը մտածողքանի մ'անձինք: Ես վարժապետ կամ ուսումնասիրանի հոգաբարձու երած չեմ որ նիւթական պատճառները վարժով գիտնամ, ուստի իմ կարծիքս հաւանականութեան վրայ պիտի հիմնեմ, որք շատ անգամ ճիշդ չեն կրնար ըլլալ: Եթէ մեր վարժապետներուն հարցնեն, վարժարանաց մէջ ամեն բան կատարեալ է. ամեն ուսմանը կարելի և դաժին չափ կաւանդուի. այսու ամենայնիւ երբոր տղայ մը վարժարանէն կընէ, սովորած գաղղիկներն կամ տաճկերէնը գործածելու օգուտ շատ անգամ երկու առող անսխալ չկրնար զբոս ընել: Սովորած թուականութեամբ հաշիւ մը ընելու օգուտ ատեն անսխալ եղականացութիւն մը չկրնար հանել: Իսկ սովորած հայկերանութեամբ՝ խմատակութիւններ միայն գրելու գիտէ: Ուրեմն, վարժարաններուն մէջ պահպուութիւն մը, սխալ դրութիւն մը կայ, որ վերացուելու կը կարօտի, կամ լաւ ևս է ըսել թէ բնաւ դրութիւն չկայ, այլ

պէտք է նոր և աւել զրուցիլ մը հաստատել բոլոր վարժարանաց համար Ո՛ր պիտի ընէ այս ալ. ազգը կամ ազգին գրեւորները կը թողուն որ մատուց մանկութիւնը դպրոցներուն մէջ խմբի իսկ իրենց սահմանադրութեան ծրագիրները կը չենեն ու կաւրեն, և գոնէ մատուց մանկաւոյն և տղան ապագային վրայ գլխաւոր իրենց գործն մը մը առաջ չեն աւարտեր. ուսումնական խորհուրդ պիտի հաստատեն, ուսումնասիրտ պիտի կարգեն, ինչ որ պիտի ընեն, չեն ընեն և վերջացնեն:

Եւստորիկ վերջէն իմիջ յունաց մինչև զրուցիլ հայկական ընկերութիւնն անդամաւոր ըրեր է: Հիւսիսային Եւստորիայի անկոխ անտառները քաղաքականացեալ երկրի մը փոխարինող Եւստորիկները պետեր ունենին. ուստի այլ ամեն մարդ իր անհատական փութութիւն ու ջանքը մեծ հասարակապետութիւն մը հիմնելու գործ աղից եղաւ: Ստուգէ որ յետոյ Ալաշին կ'ընեն ու Ֆրանքլին ունեցան. բայց բեր այն ընկերութիւնը, այն անհատական ոյժն որ բնութեան խոչընդոտներն իսկ տապալէ, և մեր մէջ ալ կրնան Ալաշին ընեն ու Ֆրանքլիններ երեւել:

